

درس یازدهم

«سفری به شهر باستانی همدان»

آموختنی‌ها

- ۱ معنا و مفهوم در ایران
- ۲ نمایش مسیرهای ورود آریایی‌ها به ایران روی نقشه به همراه نام آن‌ها
- ۳ علل و چگونگی تشکیل حکومت مادها
- ۴ ویژگی‌های منطقه‌ی تاریخی هکستانه

به تصویر مقابل نگاه کنید. در دامنه‌ی کوه‌های الوند شهر بسیار زیبا و خوش آب و هوا به نام همدان قرار دارد.

مردم از شهرها و کشورهای دیگر در فصل تابستان برای دیدن مناظر زیبا و آثار تاریخی و استفاده از هوای خنک و مطبوع به این شهر سفر می‌کنند.

علوی

تپه‌ی هگمتانه یکی از آثار تاریخی این شهر است که حدود سه هزار سال پیش توسط مادها ساخته شده است.

تپه‌ی هگمتانه

مادها گروهی از آریایی‌ها بودند. آریایی‌ها مردم کوچ‌نشین و دامداری بودند که به خاطر خشکسالی و سرمای زیاد محل زندگی خود را ترک کرده و به سرزمین ایران آمدند. پژوهشگران باستانی بر این عقیده هستند که واژه آریا از کلمه ایران گرفته شده است. ایران یعنی سرزمین آریایی‌ها و آریایی هم یعنی نجیب و شریف. آریایی‌ها حدود چهار هزار سال پیش از دو طرف دریای خزر به این سرزمین مهاجرت کردند و در دشت‌های حاصلخیز و سبز آن ساکن شدند.

آریایی‌ها سه گروه بودند: مادها، پارس‌ها و پارت‌ها

پارت‌ها در شمال شرقی و پارس‌ها در جنوب و مادها در غرب ایران ساکن شدند. بادقت در نقشه‌ی اول متوجه می‌شوید که مادها با آشوری‌ها که قومی جنگجو بودند، همسایه بودند. آشوری‌ها بیش تر اوقات به مادها حمله می‌کردند و آن‌ها را غارت می‌کردند. مادها نمی‌توانستند در برابر آشوری‌ها مقاومت کنند زیرا سپاه منظمی برای دفاع نداشتند و با هم متحد نبودند. سرانجام مادها به ضعف خود پی بردند با هم متحد شدند و دیاکورا به فرمانروایی انتخاب کردند. دیاکورا دیواری محکم و بلند دور شهر ساخت که در گوشه‌های مختلف آن ستون‌های عظیمی قرار داشته است. دیاکورا آشوری‌ها را شکست داد و حکومت ماد رابه وجود آورد و بدین ترتیب اولین حکومت قدرتمند در ایران به دست مادها به وجود آمد.

(دیاکورا)

سفری به شهرستانی همانان ➡ درس یازدهم

سنگ‌نبشته‌های باستانی گنج‌نامه در جنوب غربی همدان به فاصله‌ی ۵ کیلومتری شهر در انتهای دره‌ی سرسبز و خرم عباس‌آباد روی یکی از صخره‌های الوند واقع شده است. نوشته‌هایی به خط میخی روی سنگ‌های کوه دیده می‌شود که از آثار دوره‌ی هخامنشیان هستند و به سه زبان پارسی باستان، ایلامی و بابلی نوشته شده است. باستان‌شناسان به کمک زبان‌شناسان توانسته‌اند این نوشته‌ها را بخوانند.

بیشتر بدانیم

دیاکو حدود ۵۳ سال بر مادها حکومت کرد و مقبره او در دخمه فخرکیا یکی از معروفترین آثار تاریخی بازمانده از مادها در مهاباد است. گنج‌نامه مکانی است که در آن متنی برای حفظ و نگهداری ایران نوشته شده است با این مضمون کلی: خدای بزرگ این سرزمین را آفرید و آسمان و مردم و شادی را برای مردم آفرید ...

آشوری‌ها چگونه قومی بودند و با چه کسانی می‌جنگیدند؟

قومی جنگجو بودند که با مادها همسایه بودند و بیش تر اوقات به مادها
حمله می‌کردند و آن‌ها را غارت می‌کردند

در موزه‌ی هگمتانه چه آثاری به نمایش گذاشته شده است؟

مجسمه‌ها و ظروف و زیورآلات ، خمره‌های آب و غذا و پایه‌های باقی مانده
از ستون‌های کاخ هخامنشیان

حکومت مادها چگونه و به رهبری چه کسی به وجود آمد؟

سرانجام مادها به ضعف خودی بردند با هم متحد شدند و دیاکو را به رهبری انتخاب کردند.
دیاکو دیواری محکم دور شهر ساخت که در گوشه‌های آن ستون عظیمی قرار داشت و آشوری‌ها را شکست داد.

چرا مادها از آشوری‌ها شکست می‌خوردند؟

سپاه منظمی برای دفاع نداشتند و با هم متحد نبودند.

چگونه می‌توان فهمید که همدان شهر مادها بوده است؟

باستان‌شناسان با حفاری‌هایی که انجام دادند و سازه‌های مربوط به زمان مادها و هخامنشیان
است ، کشف کردند.

خودارزیابی

۱ موارد مرتبط را به یکدیگر وصل کنید.

آشوری‌ها	با مادها همسایه بودند.
پارس‌ها	در شمال شرقی ایران ساکن شدند.
پارت‌ها	در جنوب ایران ساکن شدند.

۲ درستی ☒ و نادرستی ☐ هر عبارت را مشخص کنید.

الف: مادها در دامنه‌ی کوه ~~دماوند~~ ساکن شدند. ☐ **الوند**

ب: پس از مادها حکومت هخامنشیان به وجود آمد. ☒

پ: دیاکو حکومت ماد را به وجود آورد. ☒

ت: ایران یعنی سرزمین ~~پارس‌ها~~. ☐ **آریایی‌ها**

۳ جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید.

الف: شهر هگمتانه پایتخت **مادها** بوده است.

ب: آریایی به معنی **نجیب و شریف** است.

پ: **دیاکو** حکومت مادها را به وجود آورد.

ت: هگمتانه بعدها به نام **البتان** و سپس به نام **همدان** تغییر پیدا کرده است.

الف: پایتخت باستانی هخامنشیان کدام شهر بود؟

۲) شیراز

٤٠ همدان

ب: کدام یک از اقوام داده شده آریایی نبودند؟

(۲) مادھا

(۶۴) یار سہا

پ: نوشته‌های گنجنامه به کدام زبان نیست؟

(۲) بابلی

۴) مادی

گنج‌نامه از آثار کدام دوره است؟

گنج‌نامه از آثار کدام دوره است؟
نقشه‌هایی به خط میخی روی سنگ‌های کوه دیده می‌شود که از آثار دوره هخامنشیان است.

هریک از اقوام آریایی در کجای ایران ساکن شدند؟

هر یک از اقوام آریایی در کجای ایران ساکن شدند؟

یارت‌ها شمال شرقی - پارس‌ها جنوب - مادها در غرب ایران ساکن شدند^۵

سفری به شهرستانی همدان ▶ درس یازدهم

